

- потенційна українська еліта (контреліта), що здатна сформувати нову покращену корпоративну культуру політико-управлінських кадрів в процесі суспільної трансформації в Україні.

Список використаних джерел: 1. Гончарук Н. Т. Управління керівним персоналом у сфері державної служби: дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.03 / Інститут законодавства Верховної Ради України. Київ, 2007. 487 с. 2. Сорочан Т. М. Підготовка керівників до управлінської діяльності: теорія та практика : монографія. Луганськ : Знання, 2010. 384 с. 3. Хмельницька В. В. Керівник як об'єкт психологічного дослідження. Київ : НТУУ «КПІ», 2014. 105 с.

УДК 378

А. С. Панічкіна, здобувачка вищої освіти

К. В. Гнедіна, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

***Ключові слова:** академічний плагіат, академічна доброчесність, принципи етики, принципи академічної доброчесності, вища освіта, якість освітнього процесу, якість вищої освіти.*

Проблема академічного плагіату є насувною для сфери освіти України, оскільки вона впливає на рівень якості освітнього процесу. Питання подолання цього прояву недоброчесності нині стоїть дуже гостро, оскільки саме академічний плагіат є найбільш поширеним порушенням академічної доброчесності.

Перш ніж розпочати дослідження, варто з'ясувати сутність поняття «академічний плагіат». У статті 42 Закону України «Про освіту» зазначено: «академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» [1].

Згідно із статистичними даними, понад 90 % студентів у тій чи іншій формі запозичували чужу інформацію без посилань на джерело [2]. Якщо брати до уваги саме причини виникнення в навчальному середовищі такої проблеми, то їх чимала кількість. По-перше, необхідність виконання великого обсягу письмових робіт. Інколи здобувачі просто фізично не встигають виконати всі завдання якісно й тому бачать порятунок у списуванні. По-друге, низький рівень професіоналізму, мотивації та зацікавленості викладачів та їхнє нейтральне ставлення до плагіату. Коли студент чи учень спостерігають певну пасивність з боку педагога щодо навчального процесу, то в них автоматично зникає мотивація до знань і взагалі до навчання. З часом вони починають активно плагіатити і, на жаль, той викладач навіть не звертає уваги на це явище. По-третє, неактуальність і повторюваність завдань з певного предмета. Є певна частка педагогів, які із року в рік не змінюють матеріал навчальних робіт, які мають виконувати здобувачі. З часом зникає актуальність того завдання, а найважливіше те, що студенти просто йдуть до старших курсів і переписують, трохи видозмінюючи інформацію. По-четверте, популяризація в суспільстві списування. В осередку здобувачів їх більше цікавить той, хто має навички плагіату, ніж людина, яка постійно пише самостійно. Остання і, на наш погляд, найбільш вагома причина того, що великий відсоток українських здобувачів освіти вдаються до плагіату, це існування послуг із написання робіт на замовлення. На сьогодні існує чимала кількість організацій, що мають достатньо велике коло пропозицій від готового реферату до кваліфікаційної роботи. Сьогодні студенти, коли отримують навчальне завдання, одразу ж починають готуватись, використовуючи дані мережі Інтернет, шукати необхідну інформацію на різних сайтах, на яких постійно рекламують послуги з написання готових робіт на кшталт: «Напишемо реферат швидко» або «Замовити курсову можна за посиланням» тощо, що спричиняє прояви академічної недоброчесності та зростання кількості випадків таких порушень [2].

Щоб запобігти поширенню плагіату потрібно насамперед сформувати у здобувачів освіти академічну культуру та ознайомити їх з принципами академічної доброчесності. Це варто починати робити не на рівні університету, а на рівні школи. З перших днів навчання в учнів

повинна існувати думка, що списування, використання чужої думки без згадування автора – це крадіжка, порушення етичних принципів. На жаль, у школах України питанням списування та плагіату приділяється недостатня увага. І, як наслідок, ми маємо у майбутньому здобувача вищої освіти, у якого не сформоване розуміння, що все потрібно робити повністю самостійно. Лише тільки в університеті його починають вчити основам академічного письма та висвітлювати принципи академічної доброчесності, але здобувач не може до кінця змінити свої погляди, бо вже сформована багаторічна звичка до списування та копіювання чужих текстів без зазначення джерел. Вже на рівні університету необхідне внесення в освітні програми обов'язкового вивчення методів написання дослідницьких матеріалів з уникненням плагіату та навчання студентів викладенню думок, правилам цитування [3]. Такі навички дозволять здобувачам вищої освіти підвищити рівень унікальності їхніх робіт та подолати страх написання текстів.

Слід звернути увагу й на обсяг письмових завдань, що вимагаються від здобувачів вищої освіти. Щоб підвищити унікальність виконуваних робіт, їх кількість повинна зменшитись. Це звільнить час для більш якісного виконання студентом роботи, дасть можливість поринути в пошук якісної інформації та ефективно засвоїти необхідний матеріал.

Варто передбачити заповнення здобувачами вищої освіти при захисті робіт чи здачі на перевірку реферату, курсової, кваліфікаційної роботи декларації доброчесності, у якій повинно бути зазначено, що автор цієї роботи не вдавався до плагіату і використовував лише ті джерела, що навів у роботі, а також не порушував інших принципів академічної доброчесності при її виконанні. Це певним чином впливає на свідомість здобувача і вимагає від нього дотримання моральних принципів. Випадки плагіату не можна залишати поза увагою учасників освітнього процесу. У закладі вищої освіти має бути створена система подання заяв про випадки плагіату, впроваджено систему розгляду справи та оцінювання порушень [4]. Також важливо на державному рівні запровадити відповідальність щодо організацій, які надають послуги з написання робіт на замовлення та сприяють поширенню плагіату, порушенню принципів академічної доброчесності.

Отже, за результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що проблема плагіату в Україні є надзвичайно гострою та актуальною. Причин виникнення плагіату та інших порушень академічної доброчесності в закладах вищої освіти чимала кількість. Відповідальність за плагіат у навчальних роботах лежить не тільки на здобувачах вищої освіти, а й на викладачах. Заходи із запобігання плагіату можуть зменшити його прояв та забезпечити належну якість освіти. Якщо продовжувати боротися з проявами академічної недоброчесності, то в майбутньому країна матиме висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців.

Список використаних джерел: 1. Про освіту : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2145-19#n626>. 2. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку / Східноукраїнський Фонд соціальних досліджень. Режим доступу: http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/material.pdf. 3. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання : метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. Дніпропетровськ : ДНУ імені Олеса Гончара, 2013. 44 с. 4. Гнедіна К. В. Академічна доброчесність як забезпечення якості вищої освіти. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку* : VI Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 27 листопада 2020 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2020. С. 122-124.

УДК 35

Т. С. Яровой, д-р наук з держ. упр., доцент

М. П. Шевченко, магістр

Міжрегіональна академія управління персоналом, м. Київ, Україна

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПІДГОТОВКИ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Ключові слова: державна політика, державні службовці, ефективність, оцінювання, контроль, підготовка.

Результатом реалізації державної політики у сфері підготовки державних службовців є підвищення ефективності функціонування органів державної влади через використання в їх діяльності знань та вмінь, отриманих державними службовцями в процесі здобуття